Wikipedia

Fins

in Wikipedia, die vrye ensiklopedie

Hierdie artikel handel oor die taal. Vir die etniese groep, sien Finne.

Fins (*suomi* [ˈsuomi] luister (hulp·inligting) of *suomen kieli* [ˈsuomen ˈkieli]) behoort tot die Oosseefinse tak van die Fins-Oegriese tale, wat een van die twee subfamilies van die Oeraalse tale verteenwoordig. Fins is nou verwant aan Estnies en verlangs aan Hongaars. Dit is naas Sweeds een van die twee amptelike tale van Finland met sowat 4,7 miljoen moedertaalsprekers (92 persent van die totale bevolking) en ook een van die ampstale van die Europese Unie. Fins is ook 'n amptelike minderheidstaal in Swede, waar dit deur sowat 300 000 inwoners gepraat word. Daar is ook klein Finstalige groepe in die Noord-Noorse streek Finnmark, in die Russiese Republiek van Karelië en in Estland.

Fins verskil as 'n Fins-Oegriese taal, net soos Hongaars, in baie opsigte sterk van die Indo-Europese tale, wat oorwegend in Europa gepraat word. Oor die eeue heen het die kontak met Indo-Europese tale egter 'n groot invloed op byvoorbeeld die sinsbou en woordeskat van die Finse taal uitgeoefen. 'n Groot aantal Germaanse leenwoorde verskyn reeds baie vroeg in die taal, en taalhistorici gebruik hierdie Finse woorde soos *rengas* ("ring") onder meer vir hulle ondersoeke oor die destydse Germaanse klanke. Kenmerke van Fins is die groot getal naamvalle (15), agglutinasie, 'n ingewikkelde morfofonologie wat onder meer vokaalharmonie en konsonantgradasie insluit, die afwesigheid van 'n grammatikale geslag (of genus) en die klein getal konsonante.

Fins
suomen kieli

Uitspraak:	[ˈsuomi]
Gepraat in:	Finland Estland Ingermanland Karelië Noorweë Swede Tornedal
Gebied:	Noord-Europa
Totale sprekers:	ca. 5,4 miljoen (moedertaal) 272 000 (tweede taal)[1]
Taalfamilie:	Oeraals Fins-Oegries Fins-Permies Fins-Wolgaïes Fins-Samies Oosseefins[2] **Fins**
Skrifstelsel:	Latynse alfabet (Finse variant)
Amptelike status	
Amptelike taal in:	Nordiese Raad Europese Unie Finland erken as minderheidstaal in: Swede[3] Karelië[4]
Gereguleer deur:	Taalbeplanningsdepartement van die Navorsingsinstituut vir die Tale van Finland
Taalkodes	
ISO 639-1:	`fi`
ISO 639-2:	`fin`
ISO 639-3:	`fin (http://www.sil.org/iso639-3/documentation.asp?id=fin)`

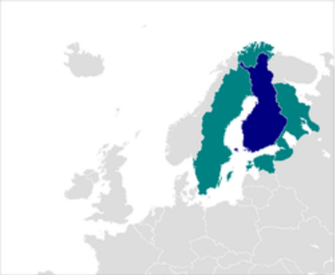

Blou: Amptelike taal
Donker groen: Deur minderheid gepraat

Nota: Hierdie bladsy kan IFA fonetiese simbole in Unicode bevat.

Inhoud

Taalverwantskap
Geskiedenis
  Vroeë geskiedenis
  Ontwikkeling van 'n skryftaal
  Van boeretaal tot kultuurtaal
Spelwyse en uitspraak
Fonologie
  Foneme
  Vokaalharmonie
  Konsonantgradasie
Grammatika
  Woordbou
  Nomina
    Deklinasietipes
    Naamvalle
    Byvoeglike naamwoorde en bywoorde
    Voornaamwoorde
    Besitlike agtervoegsels
    Telwoorde
  Werkwoorde
    Vervoegingstipes
    Vervoeging
    Tye
    Wyse
    Lydende vorm
    Infinitief
    Deelwoorde
    Ontkenning
    Om te hê
  Sintaksis
    Woordorde
    Vrae
    Onderwerp
    Voorwerp
    Bysinekwivalente
Woordeskat
  Woordvorming
  Neologismes
  Leenwoorde
Taalvorme
  Omgangstaal

  - Dialekte
- **Taalvoorbeeld**
- **Verwysings**
- **Eksterne skakels**

Taalverwantskap

Fins behoort tot die Fins-Oegriese tale in die Oeraalse taalfamilie. Terwyl die meeste tale wat in Europa gepraat word tot die Indo-Europese taalfamilie behoort, sluit die Fins-Oegriese tale benewens Fins slegs die Estniese, Samiese en die Hongaarse tale in, sowel as 'n aantal tale wat in die Europese deel van Rusland en in Noord-Siberië gepraat word.

Die verwantskap tussen die lede van die onderskeie tale wat aan die familie behoort kan dikwels aan die taalstruktuur waargeneem word terwyl die woordeskat dikwels weinig ooreenkoms toon, buiten die telwoorde van een tot ses (vanaf sewe is alle telwoorde aan ander taalfamilies ontleen)[5] en 'n aantal begrippe uit die basiese woordeskat. So is die oervorme van Fins en Hongaars reeds etlike duisende jare geskei en is die verwantskap geensins nader as tussen Indo-Europese tale soos Duits en Persies nie.

Fins	Estnies	Hongaars	Afrikaans
yksi	üks	egy	een
kaksi	kaks	kettö (két)	twee
kolme	kolm	három	drie
neljä	neli	négy	vier
viisi	viis	öt	vyf
kuusi	kuus	hat	ses
sydän	süda	szív	hart
kota	(maja)	ház	huis
talvi	talv	tél	winter
veri	veri	vér	bloed
kala	kala	hal	vis

Die Fins-Oegriese tale vorm saam met 'n klein groepe Samojeedse tale die Oeraalse taalfamilie. Tesame met Estnies, Ingries, Karelies, Lyfs, Võro, Wepsies en Woties vorm Fins die Oosseefinse tale groep.

Geskiedenis

Vroeë geskiedenis

Die Oeraalse tale word deur taalkundiges tot 'n gemene Oeraalse oertaal teruggespoor wat later in die Samojeedse en die Fins-Oegriese oertale verdeel het. Later het laasgenoemde verder onderverdeel in die Fins-Permiese en die Oegriese oertale. Die Fins-Permiese oertaal het deur verdere ontwikkeling tot die vroegste oervorm van Oosseefins gelei waaruit die Samiese taal weer ontwikkel het.

Dit is moeilik om te bepaal oor hoeveel tyd hierdie ontwikkelinge, waarvan die rekonstruksie hoofsaaklik berus op die analise van die woordeskat en taalstruktuur van hedendaagse tale, plaasgevind het. Daar word nogtans aangeneem dat die afsondering van die Samiese taal van vroeë Fins op die laaste omstreeks 1000 v.C. voltooi is. Fins was reeds in prehistoriese tyd met Germaans en Baltiese tale in kontak en het talle leenwoorde uit die tale opgeneem.

Alhoewel die inwoners van die huidige Finland deurgaans Fins-Oegries gepraat het, het 'n gemene Fins taal eers in die moderne era ontwikkel. In die voorafgaande tydperk is die inwoners van Finland in werklikheid in drie hoofstamme verdeel wat taalgewys en kultureel beduidend van mekaar verskil het. In die suidweste het die bevolkingsgroep gewoon wat as die "ware Finne" (*varsinaissuomalaiset*) bekend gestaan het. In hierdie gebied het Germaanse immigrante uit Skandinawië met die bevolking versmelt en talle Germaanse leenwoorde saamgebring. In die ooste is die Kareliërs aangetref en in die binnelandse woude die *Hämeers*, wat aanvanklik waarskynlik nog nie sterk van die Same onderskeibaar was nie. Deur 'n vermenging van die laasgenoemde bevolkingsgroepe het die Savo-dialekte later, maar wel voor die Middeleeue, ontstaan.

Ontwikkeling van 'n skryftaal

In die Middeleeue het Finland deel gevorm van Katolieke Swede. Fins was 'n spreektaal, die saketaal was as gevolg van die invloed van die Hanseverbond Middelnederduits, die taal van administrasie was Sweeds, en godsdiensaktiwiteit is in Latyn bedryf, wat Finne met weinig geleentheid gelaat het om hulle moedertaal te gebruik behalwe in hulle daaglikse take.

Die ontwikkeling van 'n enkele Finse taal, veral die Finse skryftaal, is deur die Protestantse Hervorming ondersteun. Die Sweedse koning Gustaf Wasa het in 1524 betrekkinge met die Katolieke Kerk opgeskort en die aanneming van die Lutherse skool beveel. Volgens die Protestantse Lutherse tradisie sou die Woord van God in die taal van die plaaslike bevolking verkondig moes word. Gevolglik het leraars begin om die noodsaaklike liturgiese tekste op skrif te stel.

Die publikasie van die eerste gedrukte teks in die Finse taal is gegrond op die werk van die latere biskop Mikael Agricola. Dié volgeling van Martin Luther het reeds as student begin met die vertaling van godsdienstige tekste, veral die Nuwe Testament. Die eerste gedrukte Finse boek, wat op die laatste in 1543 gedruk is, is die ABC-boek *Abckiria*, wat op geestelikes gerig is en wat bedoel is om die basiese beginsels van lees en skryf in Fins uiteen te sit. Dit het ook 'n kategismus ingesluit. Die Finse vertaling van die Nuwe Testament het in 1548 verskyn.

Agricola het sy spelwyse gegrond op Latyn, Duits en Sweeds en het die grondslag gelê vir die Finse skryftaal. Hy het hoofsaaklik die dialek gebruik wat in Turku, destyds die hoofstad van Finland onder Sweedse heerskappy, gepraat is wat daarmee as basis van die gemeenskaplike Finse taal gevestig is.

Van boeretaal tot kultuurtaal

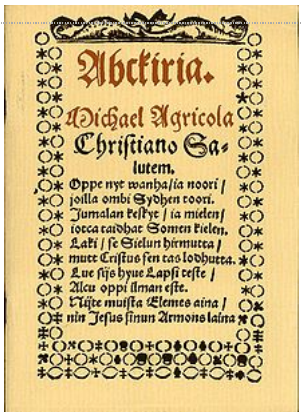

Abckiria.
Michael Agricola
Chriſtiano Sa-
lutem.
Oppe nyt wanha/ia noori /
joilla ombi Sydhen toori.
Jumalan keſkye / ia mielen/
iocca taidhat Somen kielen.
Laki / ſe Sielun hirmutta /
mutt Criſtus ſen tas lodhutta.
Lue ſijs hyue Lapſi teſte /
Alcu oppi ilman eſte.
Nijte muiſta Elemes aina /
nin Jeſus ſinun Armons laina

Abckiria, die oudste geskrewe werk in die Finse taal

Selfs na die skep van 'n Finse skryftaal het die gebruik van Fins as skryftaal honderde jare lank beperk gebly. Vanaf die 16de eeu is wette ook gedeeltelik in Fins geskryf, maar van 'n Finstalige kulturele lewe was daar egter nog nie sprake nie: In die Finland wat toe aan Swede behoort het, was Sweeds die taal van die administrasie, opvoeding en kultuur.

Eers nadat Finland in 1809 as Groothertogdom onder die heerskappy van die Russiese Tsaar gekom het, het 'n Finse nasionale bewussyn begin ontwikkel. 'n Beweging wat as die "Fennomane" bekend gestaan het, het gevorm wat die Finse taal tot kultuurtaal wou ontwikkel. Aan die begin van die 19de eeu het die taal egter steeds gebrek gely aan sommige voorwaardes tot die ideaal. Die grammatika was nog nie stelselmatig uiteengesit nie en die woordeskat het die alledaagse lewe van die landelike kleinboerbevolking weerspieël en het bykans geen woorde gehad wat vir administrasie- en kultuurdoeleindes nodig was nie.

Die publikasie in 1835 deur Elias Lönnrot van die nasionale epiese verhaal *Kalevala* het bygedra tot die verhoging van die status van die Finse taal. Deur die bedrywighede van die Fennomane het 'n Finse letterkunde en pers ontstaan. Talle opgevoede Finne van die hoër stand, wie se moedertaal meestal Sweeds was, het bygedra tot die verdere ontwikkeling van die Finse taal. Teen die agtergrond is baie woorde geskep wat tot op daardie stadium nie in Fins bestaan het nie. In die nastreef van die Finse nasionalisme van die tyd is nuwe woorde byna sonder uitsondering nie deur leenwoorde geskep nie, maar as geheel en al nuwe woorde, dikwels deur variasies op ou Finse woorde.

Die ontwikkeling van 'n Finstalige onderwysstelsel in die tweede helfte van die 19de eeu het beteken dat daar teen die begin van die 20ste eeu 'n opgevoede Finstalige bevolking gevestig was. Teen die tweede dekade van die 20ste eeu het Fins tot 'n volwaardige kultuurtaal ontwikkel wat in wese ooreenkom met die huidige Finse taal.

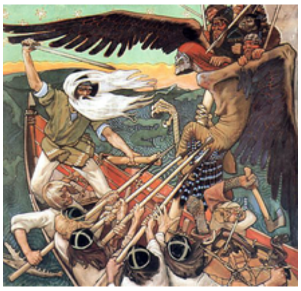

"Sammon puolustus" (Die verdediging van Sampo) deur Akseli Gallen-Kallela 1895 in die Kalevala

Spelwyse en uitspraak

As gevolg van die ontstaansgeskiedenis van die Finse skryftaal is die Finse alfabet identies aan dié van Sweeds. Dit bestaan uit die 26 letters van die Latynse alfabet met die spesiale karakters å, ä en ö wat daarby gevoeg is. Met alfabetiese sorterings, bv. in woordeboeke, word die letters met deeltekens in bostaande volgorde aan die einde van die alfabet geplaas, nie soos in Duits waar dit by a en o gehou word nie. Die letter w, wat veral in ouer tekste dikwels met die gelykklinkende letter v uitgeruil word, word daarteenoor in sortering nie van laasgenoemde onderskei nie.

Die letters c, q, w, x, z en å kom nie in Finse woorde voor nie, maar word soms vir vreemde woorde gebruik. Die letters b en f kom slegs in leenwoorde voor. By leenwoorde met die klank [ʃ] word daar tot 'n mate 'n S met 'n *háček* (š) gebruik gemaak. Dit kan egter ook deur sh of sommer net s voorgestel word (Byvoorbeeld: *šakki*, *shakki* of *sakki* "Skaak"). Nog seldsamer is die stemhebbende ž wat in geografiese terme soos *Fidži* voorkom.

Fins het 'n byna volkome fonetiese ortografie, d.i. die afbeelding van foneme (klanke) en grafeme (letters) is eenduidig. Leenwoorde word konsekwent volgens die Finse ortografie aangepas (byvoorbeeld: *filosofia* "Filosofie"). Die uitspraak van letters in Fins word hieronder met Afrikaans vergelyk:

Letter	Klankwaarde	Beskrywing
e	[ɛ]	altyd oop, maar effens meer geslote as in Afrikaanse *wen*
h	[h]	soos Afrikaanse h; ook voor konsonante uitgespreek
k	[k]	soos Afrikaanse k, maar ongeaspireer
o	[ɔ]	altyd oop soos in Afrikaanse *tol*
p	[p]	soos Afrikaanse p, maar ongeaspireer
r	[r]	gerolde r (*Zungenspitzen-r*)
s	[s]	altyd stemloos soos in Afrikaans
t	[t]	soos Afrikaanse t, maar ongeaspireer
v	[v]	soos Afrikaanse w
y	[y]	soos Afrikaanse uu
ä	[æ]	soos in Engelse *hat*, amper soos Afrikaanse *perd* maar korter indien nie verdubbel nie
ö	[œ]	altyd oop soos Afrikaanse *vurk*

IBM se sleutelbord M2 van 1992 is ontwerp vir gebruik in Swede in Finland

Onder die min uitsonderings in die kongruensie tussen letters en klankwaardes geld die letterkombinasies nk en ng, wat as [ŋk] en [ŋː] uitgespreek word. Verder word 'n n wat voor 'n p staan deurgaans as m uitgespreek (byvoorbeeld: in *kunpa* uigespreek as *kumpa*, maar ook in *haen pallon* uitgespreek as *haem pallon*). Na spesifieke soorte woorde kom daar by die uitspraak van die volgende woord of woorddeel 'n verdubbeling van die aanvangskonsonant voor, so byvoorbeeld na woorde wat met -e eindig (*tervetuloa*, uitgespreek as *tervettuloa*) of na ontkennende woorde (*en juo maitoa*, uitgespreek *en juom maitoa*). As die volgende woord met 'n vokaal begin, vind 'n glottisslag [ʔ] eerder as konsonantverdubbeling plaas.

In Finse uitspraak speel die onderskeid tussen lang en kort klanke 'n sentrale rol. Hierdie onderskeid word konsekwent in die skryfwyse weerspieël deurdat lang klanke deur dubbelletters voorgestel word. Dit het betrekking op vokale sowel as op konsonante (*tuli* "vuur“; *tulli* "doeane"; *tuuli* "wind"). Die lang klank is in die reël presies dubbel so lank soos die enkelklank. Verder is die kwaliteit van die vokale onafhanklik van hulle hoeveelheid. Anders as in Afrikaans word o byvoorbeeld steeds as [ɔ] uitgespreek ongeag of dit lank of kort is. Die verlenging van die konsonante k, p en t geskied op 'n wyse waarvolgens die onderskeie geslote toestand vir 'n kort rukkie gehandhaaf word.

In Fins word die eerste lettergreep van 'n woord altyd beklemtoon. Verder word van die derde lettergreep af elke tweede lettergreep effens beklemtoon met die laaste lettergreep wat onbeklemtoon bly. Die lang vokale is onafhanklik van klem.

Fonologie

Foneme

Fins beskik oor agt vokale (aangegee in IFA-Klankskrif):

	voor		sentraal	agter
	ongerond	gerond		
geslote	i	y		u
halfoop	ɛ	œ		ɔ
oop	æ		ɑ	

Daarnaas het Fins 16 diftonge, wat as foneme beskou word: ai [ɑi̯], au [ɑu̯], ei [ɛi̯], eu [ɛu̯], ie [iɛ̯], iu [iu̯], oi [ɔi̯], ou [ɔu̯], ui [ui̯], uo [uɔ], yi [yi̯], yö [yœ], äi [æi̯], äy [æy], öi [œi̯] en öy [œy]. Fins beskik oor 14 selfstandige konsonantfoneme. Vier ander konsonante (in die onderstaande tabel tussen hakies aangedui) kom slegs in leenwoorde voor.

	Bilabiaal	**Labiodentaal**	**Dentaal**	**Alveolêr**	**Postalveolêr**	**Palataal**	**Velêr**	**Glottaal**
Eksplosiewe	p, (b)		t, d				k, (g)	ʔ
Nasale	m		n				ŋ	
Trillers				r				
Frikatiewe		(f), v		s	(ʃ)			h
Approksimante						j		
Laterale				l				

Fins is met slegs 14 konsonantfoneme 'n konsonantarm taal. In 'n Finse teks kom daar vir elke 100 vokale gemiddeld 96 konsonante voor (Ter vergelyking: in Duits is die ekwivalent 177).[6]

Daar is geen kontras tussen stemhebbende en stemlose klanke in Fins nie. Die klank [d] neem as die enigste stemhebbende eksplosief 'n besondere rol in die Finse klankleer. Dit kom by eg Finse woorde slegs in Inlaut as swak letter [t] voor. Histories gaan dit na die frikatief [ð] terug, wat as *d* of *dh* geskryf word. As die klank [ð] nie meer uitgespreek word nie, behou 'n mens die skryf van *d* en spreek mens, veral volgens die Sweedse voorbeeld, [d] uit. Die klank [d] kom in geen Finse dialek voor nie, daar het die oorspronklike klank verdwyn of het dit in [r], [l] of [j] ontwikkel. Tydens die Finse taalstryd in die 19de en 20ste eeu was daar 'n gevoel dat die letter *d* nie Fins was nie en is dit in baie gevalle met *t* vervang. Die gedagteskool het egter nie op die lange duur geslaag nie.

In tradisionele Finse woorde kan daar geen konsonantverbindinge by die begin van die woord staan nie. Ouer leenwoorde is aangepas indien nodig: By hierdie woorde is slegs die laaste konsonant van die verbinding behou.

- *koulu* (skool) van die Sweedse *skola*
- *ranta* (strand) van die Sweedse *strand*
- *Tukholma* van die Sweedse *Stockholm*
- *Ranska* (Frankryk)

In nuwer leenwoorde word die konsonantverbindinge behou. Die uitspraak is vir sommige Finne egter steeds moeilik en hulle spreek ook in hierdie gevalle slegs die laaste konsonant uit.

- *stressi* (stres)
- *professori* (professor)

Aan woorduitgange kan slegs vokale of die konsonante *-n*, *-t*, *-l*, *-r* en *-s* staan. Nuwer leenwoorde word meestal deur die toevoeging van 'n *-i* hanteer (byvoorbeeld: *presidentti* "president", *deodorantti* "reukweerder", *elefantti* "olifant", *sekki* "tjek").

Vokaalharmonie

Vokaalharmonie is sentraal tot die Finse klankwette. Die agterklinkers *a*, *o* en *u* kan nie binne 'n woord saam met die voorklinkers *ä*, *ö* en *y* voorkom nie. Woorduitgange en ander agtervoegsels word volgens die klinkers in die woordstam aangepas:

- *talo* (die huis) – *talossa* (in die huis)
- *metsä* (die woud) – *metsässä* (in die woud)

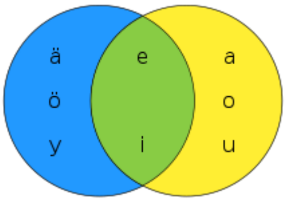

Venn-diagram wat die Finse vokaalharmoniestelsel illustreer

Die klinkers *e* en *i* is neutraal en kan in 'n woord met enige van die twee groepe voorkom. Indien 'n woord slegs neutrale klinkers bevat, maak die agtervoegsels van die voorklinkers gebruik:

- *meri* (die meer) – *meressä* (in die meer)

In saamgestelde woorde word die vokaalharmonie op elke woorddeel afsonderlik aangewend. Die klinkers van die woorduitgange pas aan by die klinkers van die laaste woord in die samestelling:

- *Pohjanmeri* (die Noordsee) – *Pohjanmeressä* (in die Noordsee)

Vreemde woorde bevat soms beide voor- en agterklinkers. In nalatige uitspraak word die voorklinkers dan meestal agter uitgespreek. *Olympia* word byvoorbeeld deur sommige mense as *Olumpia* uitgespreek.

Konsonantgradasie

Die konsonante *k*, *p* en *t* word in verbuiging, soos in die vervoeging van Finse woorde, deur konsonantgradasie geraak. Dit kom in 'n "sterk" en "swak" vorm voor. Die sterk vorm kom voor by oop lettergrepe (byvoorbeeld: *katu* "die straat") sowel as by lang klinkers en diftonge (byvoorbeeld *katuun* "in die straat"). Anders word die swak gradasie gebruik (byvoorbeeld *kadun* "van die straat").

By die meeste woorde staan die basisvorm (nominatief vir selfstandige naamwoorde, infinitief vir werkwoorde) in die sterk vorm. Sommige woorde ondergaan omgekeerde gradasie waar die basisvorm in die swak gradasie staan en die verbuiging oorwegend die sterk vorm aanneem (byvoorbeeld *tuote* "die produk" – *tuotteen* "van die produk").

Daar word onderskei tussen kwantitatiewe en kwalitatiewe konsonantgradasie. In kwantitatiewe konsonantgradasie word dubbele konsonante in die swak gradasie tot enkele konsonante verminder:

- kk → k: *pankki* (die bank in nominatief) – *pankin* (die bank in akkusatief)
- pp → p: *oppia* (om te leer) – *opin* (ek leer)
- tt → t: *katto* (die dak) – *katot* (die dakke)

In kwalitatiewe konsonantgradasie word die enkelkonsonante *k*, *p* en *t* sowel as talle konsonantverbindinge geraak. Hierdie vorm van konsonantgradasie is nie meer produktief nie, d.w.s. nuwer woorde word nie meer daardeur geraak nie (vergelyk *katu* "die straat" in nominatief – *kadun* "die straat" in akkusatief, maar *auto* "die motor" in nominatief – *auton* "van die motor").

- k → ∅: *lukea* (om te lees) – *luen* (ek lees)
- p → v: *rapu* (kanker) – *ravun* (van kanker)
- t → d: *katu* (die straat) – *kadulla* (op die straat)
- nk → ng: *Helsinki* – *Helsingissä* (in Helsinki)
- mp → mm: *kampa* (die kam) – *kammat* (die kamme)
- lt → ll: *valta* (mag) – *vallan* (van mag)
- nt → nn: *antaa* (om te gee) – *annan* (ek gee)
- rt → rr: *parta* (die baard) – *parran* (van die baard)

Uitsonderings:

- hke → hje: *rohkenen* (ek waag) – *rohjeta* (om te waag)
- lke → lje: *hylkeen* (van die robbe) – *hylje* (die robbe)
- rke → rje: *särkeä* (om te breek) – *särjen* (ek breek)
- uku → uvu: *luku* (die getal) – *luvun* (van die getal)
- yky → yvy: *kyky* (die vermoë) – *kyvyn* (van die vermoë)

Grammatika

Woordbou

Fins is 'n agglutinerende taal. Dit beteken dat die verhouding tussen woorde met verbuigingsagtervoegsels of woorduitgange uitgedruk word. Baie grammatikale funksies wat in Afrikaans, soos in die meeste Indo-Europese tale, analities deur enkele woorde aangedui word, word in Fins sinteties deur verbuigingsagtervoegsels uitgedruk. 'n Enkele woord kan dus, deur 'n aantal uitgange uitgebrei, 'n magdom betekenisse oordra. 'n Voorbeeld is die woord *taloissanikinko*, wat van die basisvorm *talo* (huis) afgelei is en "ook in my huise?" beteken. Die woord kan as volg afgebreek word:

talo	-i	-ssa	-ni	-kin	-ko
huis	(meervoud)	in	my	ook	(vraag)

In teenstelling met flekterende tale soos Duits of Latyn is die uitgange eenduidig, d.w.s 'n uitgang vervul slegs een funksie en een funksie word in die reël deur slegs een uitgang vervul. Die inessiewe meervoud *taloissa* ("in die huise) word byvoorbeeld deur die kombinasie van die meervouduitgang *-i* en die inessiewe agtervoegsel *-ssa* aangedui, terwyl in die Latynse vorme *amici* (van die vriende" of "die vriende") en *amicorum* ("van die vriende") waar die woorduitgange *-i* en *-orum* beide gelyktydig (en nie altyd eenduidig) naamval en getal aandui. 'n Uitsondering in Fins is dat die meervoud in nominatief en akkusatief deur *-t* aangedui word maar in die ander gevalle met *-i-*.

Ook met betrekking tot sintaksis word Finse woorde sinteties geskakel, d.w.s. Afrikaanse bysinne word baie keer voorgestel deur kompakte partisipiële of infinitiefkonstruksies wat as "bysinekwivalente" (Fins: *lauseenvastikkeet*)[7] bekend staan. Voorbeeldsgewys beteken die vier woorde op die foto langsaan: 1. Die parkering; 2. slegs; 3. 'n/die plek; 4. vir bespreek het – oftewel: "Parkering slegs vir diegene wat 'n plek bespreek het".

Fins het egter tipologies in verskeie opsigte nader aan die Indo-Europese tale beweeg. So kan die bysinekwivalente deur voegwoordelike bysinne uitgedruk word. Tot 'n mate in teenstelling met Hongaars of meeste ander agglutinerende tale neem die attributiewe byvoeglike naamwoord in Fins dieselfde uitgang as die selfstandige naamwoord wat daarby hoort (vergelyk Hongaars *nagy ház* "groot huis" – *nagy házakban* "in groot huise" met Fins *iso talo* – *isoissa taloissa*). Verder is die voorkeurwoordorde in Fins soos in meeste Indo-Europese tale onderwerp-werkwoord-voorwerp en nie onderwerp-voorwerp-werkwoord soos in meeste agglutinerende tale nie. Finse is dus nie 'n suiwer agglutinierende taal nie.

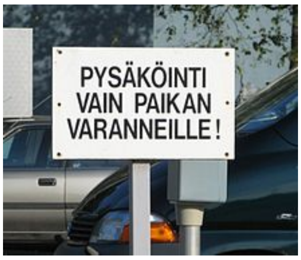

Voorbeeld vir 'n partisipiële samestelling

Nomina

Tot die nomina behoort selfstandige naamwoorde, byvoeglike naamwoorde, voornaamwoorde en telwoorde. Die deklinasie-uitgange is in Fins dieselfde vir alle Nomina. Hulle word egter wel volgens die veranderinge wat die woordstam deurmaak, in verskillende tipes verdeel.

Fins het nie 'n bepaalde of 'n onbepaalde lidwoord nie. Met die woord *talo* kan mens, na gelang van die konteks "die huis" of "'n huis" bedoel. Fins het ook nie genus of grammatikale geslag nie. Selfs by persoonlike voornamwoorde word daar nie tussen manlik en vroulik onderskei nie en word een woord *hän* vir "hy" en "sy" gebruik.

Deklinasietipes

Die Finse nomina word in verskillende tipes ingedeel. Die uitgange is dieselfde vir alle tipes, maar die woordstamme ondergaan verskillende veranderinge tydens deklinasie. Om 'n woord te kan deklineer, moet 'n mens weet aan watter tipe dit behoort, want daaruit kom die woordstam wat vir die onderskeie woorduitgange nodig is:

- die nominatief (basisvorm)
- die vokaalstam (daaraan word meeste uitgange soos -n, -lle, -ksi geheg)
- die konsonantstam (slegs wanneer die partitief -ta/tä aan 'n konsonant geheg word)
- die meervoudstam

Met deklinasie kan die woordstam deur konsonantgradasie verander word. Om taalgeskiedkundige redes word hierdie veranderinge nie altyd aangewend nie (vergelyk *lasi* – *lasin* "glas" en *vuosi* – *vuoden* "jaar"). Verder is daar sekere byvoeglike naamwoorde wat nie gedeklineer word nie.

Deklinasie tipes					
Voorbeeldwoord	**Genitief**	**Partitief Enkv.**	**Partitief Meerv.**	**Aanduier**	**Vertaling**
talo	talon	taloa	taloja	by -o/ö, -u/y	huis
ilta	illan	iltaa	iltoja	tweelettergrepig by -a, 1. Vokaal a/e/i	aand
kuuma	kuuman	kuumaa	kuumia	tweelettergrepig by -a, 1. Vokaal o/u	warm
omena	omenan	omenaa	omenoita	drielettergrepig by -a/ä	appel
lasi	lasin	lasia	laseja	by -i met genitief -in	glas
vuosi	vuoden	vuotta	vuosia	by -si	jaar
vuode	vuoteen	vuodetta	vuoteita	drielettergrepig by -e	bed
ihminen	ihmisen	ihmistä	ihmisiä	by -nen	mens
rikas	rikkaan	rikasta	rikkaita	by -as/äs	ryk
kiitos	kiitoksen	kiitosta	kiitoksia	by -os/ös	dankie
puhunut	puhuneen	puhunutta	puhuneita	deelwoorde	gesproke/gepraat

Die tabel hierbo vertoon 'n paar van die belangrikste deklinasietipes. Van dié stamvorme kan al die woordafbeeldings afgelei word.

Naamvalle

Fins beskik oor 15 naamvalle. Die meeste hiervan vervul 'n rol soortgelyk aan dié van voorsetsels in analitiese tale soos Afrikaans. Die naamvalle word verdeel in grammatikale naamvalle, wat in terme van hulle funksie soortgelyk is aan die naamvalle van Duits, lokaalnaamvalle wat konkrete en abstrakte plekverwantskappe aandui, en die sogenaamde marginale naamvalle, wat in die hedendaagse taal slegs selde gebruik word en meestal deur agter- of voorvoegsels vervang word. Benewens die 15 naamvalle bestaan daar 12 ander bywoordelike naamvalle wat vir betreklik min woorde gebruik word, byvoorbeeld die prolatief, wat die wyse uitdruk waarvolgens 'n handeling uitgevoer word (byvoorbeeld *postitse* per pos, *kirjeitse* per brief).[8]

Die naamvalle word gevorm deur 'n naamvaluitgang by die woordstam te voeg. Die naamvaluitgang is onafhanklik van die woordsoort. Die agtervoegsels in die meervoud kom in beginsel ooreen met dié in die enkelvoud, met die meervoudsaanduider *-i-* wat tussen die woordstam en die uitgang verskyn (byvoorbeeld: enkelvoud *talossa*, meervoud *taloissa*). Die nominatiefmeervoud word met 'n aangehegte *-t* gevorm (*talot*).

Naamvalle				
Naamval	**Agtervoegsel**	**Voorbeeld**	**Vertaling**	**Verduideliking**
Grammatikale Naamvalle				
Nominatief	-	talo	die huis	basisvorm; onderwerpnaamval
Genitief	-n	talon	van die huis	besit, saamhorigheid (wie s'n?)
Akkusatief	-, -n 1)	talon, talo	die huis	direkte voorwerpnaamval
Partitief	-(t)a 2)	taloa	die huis	deelobjek, onbepaalde hoeveelheid; kan as objeksnaamval fungeer
Binne lokaalnaamvalle				
Inessief	-ssa 2)	talossa	in die huis	in die ruimte (waar?)
Elatief	-sta 2)	talosta	uit die huis	uit die ruimte (waarvandaan?)
Illatief	-Vn 3)	taloon	in die huis in	in die ruimte in (waarheen?)
Buite lokaalnaamvalle				
Adessief	-lla 2)	talolla	by die huis	by, op of met iets (waarop?, waarmee?)
Ablatief	-lta 2)	talolta	van die huis af (pad)	van iets af (van waar?)
Allatief	-lle	talolle	na die huis toe	op/na iets (op/na wie/wat?); kom baie keer ooreen met die Duitse datief
Abstrakte lokaalnaamvalle				
Essief	-na 2)	talona	as huis	toestand (as wat?)
Translatief	-ksi	taloksi	na die huis (word of maak)	toestand as gevolg van 'n verandering
Marginale naamvalle				
Abessief	-tta 2)	talotta	sonder 'n huis	gebrek, sonder iets
Instruktief	-(i)n	taloin	met huise	soort en wyse (met wat?); in die reël selsg in die meervoud
Komitatief	-(i)ne- 4)	taloineen	saam met sy huis(e)	saamhorigheid (met wie of wat saam?); staan altyd in die meervoud

[1] Die akkusatiewe vorm kom in die enkelvoud volgens sintaktiese posisie ooreen met die nominatief of die genetief; in die meervoud kom dit ooreen met die nominatief.
[2] Hierdie uitgange is onderworpe aan vokaalharmonie, d.w.s in stede van *a* kan 'n *ä* staan na gelang die klinkers wat in die stam voorkom.
[3] Verdubbeling van die voorafgaande klinker + n; eindig 'n woord op 'n dubbelklinker, 'n verdriedubbeling van die klinker word dus voorkom by eenlettergrepige woorde (*maa* land, *puu* boom, hout) deur 'n *h* soos volg in te voeg: *maahan*, *puuhun*; by meerlettergrepige woordeword die lettergreep *-seen* bygevoeg: *Porvoo* (plek in Finland), *Porvooseen*
[4] Die komitatief verlang by selfstandige naamwoorde 'n besitlike uitgang.

Byvoeglike naamwoorde en bywoorde

Byvoeglike attribute staan voor die woord wat dit beskryf en is kongruent daaraan. Die vergelykende trap word gevorm deur die uitgang *-mpi* gevorm (*iso* "groot" – *isompi* "groter") en die oortreffende trap deur die uitgang *-in* (*isoin* "die grootste").

Bywoorde word gevorm met die uitgang *-sti* (vergelyk *auto on nopea* "die motor is vinnig" – *auto ajaa nopeasti* "die motor ry vinnig").

Voornaamwoorde

By persoonlike voornaamwoorde word daar nie by die derde persoon tussen manlik en vroulik onderskei nie. Na "hy" sowel as "sy" word as *hän* verwys. Persoonlike voornaamwoorde verwys slegs na mense. By voorwerpe word van betreklike voornaamwoorde gebruik gemaak.

Persoonlike voornaamwoorde		
Persoon	**Fins**	**Afrikaans**
Eerste persoon enkelvoud	minä	ek
Tweede persoon enkelvoud	sinä	jy
Derde persoon enkelvoud	hän	hy/sy (vir mense)
Eerste persoon meervoud	me	ons
Tweede persoon meervoud	te	julle
Derde persoon meervoud	he	hulle (vir mense)

Vir die beleefdheidsvorm (u) word die tweede persoon meervoud *Te* gebruik. Die vorm word in Fins redelik min gebruik en nie naastenby soveel as "Sie" in Duits nie. Aan die ander kant is daar verskeie onpersoonlike voornaamwoorde wat gebruik kan word as beleefdheidsvorme. Gespreksgenote in amptelike konteks word dus dikwels bloot op hulle van (sonder meneer of mevrou) en in die derde persoon aangespreek. Direkte aanspreekvorme word ook verkieslik geheel en al vermy deur van onpersoonlike voornaamwoorde gebruik te maak.

Betreklike voornaamwoorde kan alleen of as attribuut gebruik word. Die onderskeid tussen mense en voorwerpe in die derde persoon word deur die keuse tussen die persoonlike en betreklike voornaamwoord gemaak.

Betreklike voornaamwoorde		
Getal	**Fins**	**Afrikaans**
Enkelvoud	tämä	hierdie
	tuo	daardie
	se	dit
Meervoud	nämä	hierdie
	nuo	daardie
	ne	die, dit

Die vraende voornaamwoorde is *kuka* (wie) en *mikä* (wat).

Voornaamwoorde word soos selfstandige naamwoorde gedeklineer. Die persoonlike voornaamwoorde het in die akkusatief 'n eie uitgang *-t* (*minut*, *sinut* ens.).

Besitlike agtervoegsels

In Fins word die besitverhouding nie net deur voornaamwoorde (my, sy, hulle, ens.) aangedui nie maar ook deur verbuigingsagtervoegsels. Benewens die besitlike agtervoegsels kan die genitief van die persoonlike voornaamwoorde besitting aandui. Besitlike agtervoegsels in die derde persoon het altyd 'n verwysingswoord nodig.

Besittende agtervoegsels			
Persoon	**Agtervoegsel**	**Voorbeeldwoord**	**Vertaling**
Eerste persoon enkelvoud	-ni	(minun) taloni	my huis
Tweede persoon enkelvoud	-si	(sinun) talosi	jou huis
Derde persoon enkelvoud	-nsa[1], -Vn[2]	hänen talonsa	sy of haar huis
Eerste persoon meervoud	-mme	(meidän) talomme	ons huis
Tweede persoon meervoud	-nne	(teidän) talonne	julle huis
Derde persoon meervoud	-nsa[1], -Vn[2]	heidän talonsa	hulle huis

[1] Hierdie uitgange is onderworpe aan vokaalharmonie, d.w.s. in stede van *a* kan 'n *ä* staan.
[2] Verdubbeling van die voorafgaande vokaal + n. Hierdie variante kom by die deklinasie voor (voorbeeld Inessief *hänen talossaan* "in sy/haar huis").

Die besitlike agtervoegsels kom ook voor by agtersetsels wat 'n verwysingswoord in die genitief verlang.

- *(minun) edessäni* (vir my), *(sinun) kanssasi* (met jou) etc.

Daarbenewens kan die besitlike agtervoegsels in die bysinekwivalente (die sogenaamde *Satzentsprechungen*) die onderwerp aandui.

- *tultuani* (nadat ek gekom het), *haluamattasi* (sonder dat jy dit wou gehad het) ens.

Telwoorde

Die vorm van telwoorde berus op die basistelwoorde van een tot tien: *yksi* (1), *kaksi* (2), *kolme* (3), *neljä* (4), *viisi* (5), *kuusi* (6), *seitsemän* (7), *kahdeksan* (8), *yhdeksän* (9) en *kymmenen* (10). Heel tiene word deur die agtervoegsel -*kymmentä* gevorm, dus *kaksikymmentä* vir "twee tiene", oftewel twintig. Verder word getalle groter as twintig op soortgelyke wyse gevorm deur eenvoudig die enkelgetal aan te las: *kaksikymmentäyksi* vir een-en-twintig. Op soortgelyke wyse word met getalle in die honderde, duisende ens voortgegaan.

Die getalle van 11 tot 19 wyk van hierdie stelsel af en word gevorm deur die agtervoegsel -*toista* en die enkelgetal, dus *kaksitoista* vir twaalf. Direk vertaal sou dit betekn "twee van die tweede“, dus die tweede getal van die tweede blok van tien. Hierdie telvorm is vroeër ook vir groter getalle gevolg sodat 35 as *viisineljättä*, of "vyf van die vierde", gelees sou word. Hierdie uitdrukwyse het egter uit die hedendaagse taal verwyn, 'n mens tref dit nou slegs in ouer tekste (voorbeeld: in die inhoudsopgawe van die *Kalevala*). Op soortgelyke wyse word die woord vir een-en-half soos "die helfte van die tweede", *puolitoista* gevorm.

Een van die eienaardighede van die Finse telwoorde is dat die telwoorde soos selfstandige naamwoorde verbuig word: *Kolmesta talosta* vir "uit drie huise". Hierdie verbuiging het betrekking op telwoorde wat uit meer as een deel bestaan:

- 234 huise: *kaksisataakolmekymmentäneljä taloa*
- uit 234 huise: *kahdestasadastakolmestakymmenestäneljästä talosta*

Die telwoorde van 2 af vereis, as hulle in die nominatief of akkusatief staan, vir die getelde onderwerpe die partitiewe enkelvoud: *yksi auto* ('n motor), *kaksi autoa* (twee motors). In ander gevalle staan die telwoord en die getelde woord in dieselfde naamval, die selfstandige naamwoord egter altyd in enkelvoud: *kahdessa autossa* (in twee motors).

Werkwoorde

In Fins het die werkwoord vier tye (teenwoordige tyd, onvoltooide verlede tyd (imperfektum), voltooide teenwoordige tyd (perfektum) en voltooide verlede tyd), vier modusse (indikatief, voorwaardelik, imperatief en potensiaal), veelvuldige infinitiewe en 'n werkwoordelike selfstandige naamwoord asook vier deelwoorde. Die lydende vorm in Fins verskil van die Afrikaanse vorm en is 'n onpersoonlike vorm.

Vervoegingstipes

Finse werkwoorde word in ses tipes ingedeel. Hierdie indeling kan verder in verskeie onderafdelings verfyn word. Die uitgange is dieselfde vir alle tipes, maar die woordstamme ondergaan tydens vervoeging verskillende veranderinge. Om 'n woord te kan vervoeg moet 'n mens weet tot watter tipe die werkwoord behoort, want daaruit kan die stam wat vir die vervoeging nodig is, bepaal word:

- die infinitief (basisvorm)
- die vokaalstam (daaraan word die meeste uitgange soos -n, -t, -mme geheg)
- die konsonantstam (vir die vorming van deelwoorde)
- die lydende stam (vir die vorming van die onpersoonlike vorm)

Tydens vervoeging kan die woordstam deur konsonantgradasie verander word. Op taalhistoriese gronde word hierdie veranderinge nie altyd toegepas nie.

Vervoegingstipes

Tipe	voorbeeldwoord	1ste persoon teenw.	3de persoon imp.	deelwoord	onpers. imp.	aanduier	vertaling
1a	puhua	puhun	puhui	puhunut	puhuttiin	by -oa, -ua/yä	praat
1b	oppia	opin	oppi	oppinut	opittiin	by -ea/eä, -ia/iä	aanleer
1c	antaa	annan	antoi	antanut	annettiin	by -aa, 1. Vokal a/e/i	gee
1d	johtaa	johdan	johti	johtanut	johdettiin	by -aa, 1. Vokal o/u	lei
2a	saada	saan	sai	saanut	saatiin	langer vokaal + -da/dä	bekom
2b	syödä	syön	söi	syönyt	syötiin	twee vokale + -da/dä	eet
3	tulla	tulen	tuli	tullut	tultiin	by -la/lä, -na/nä, -ra/rä	kom
4	haluta	haluan	halusi	halunnut	haluttiin	by -uta/ytä	wens
5	tarvita	tarvitsen	tarvitsi	tarvinnut	tarvittiin	by -ita/itä	benodig
6	paeta	pakenen	pakeni	paennut	paettiin	by -eta/etä	vlug

Hierdie tabel toon voorbeelde van die belangrike vervoegingstipes. Kenmerkend in elke geval is die infinitief *(om te praat)* / 1ste persoon teenwoordig *(ek praat)* / 3de persoon imperfek *(geen direkte ekwivalent in Afrikaans nie)* / deelwoord *(gepraat)* / onpersoonlike imperfek *(mens praat)*. Uit hierdie stamvorme kan alle woordvorme afgelei word.

Vervoeging

Vervoeging van die werkwoord *puhua* (praat) in die teenwoordige tyd:

Vervoeging			
Persoon	**Uitgang**	**Voorbeeldwoord**	**Vertaling**
Eerste persoon enkelvoud	-n	(minä) puhun	ek praat
Tweede persoon enkelvoud	-t	(sinä) puhut	jy praat
Derde persoon enkelvoud	-V1)	hän puhuu	hy/sy praat
Eerste persoon meervoud	-mme	(me) puhumme	ons praat
Tweede persoon meervoud	-tte	(te) puhutte	julle praat
Derde persoon meervoud	-vat2)	he puhuvat	hulle praat

1) Verdubbeling van die voorafgaande klinker tree net by kort klinkers in werking, nie by lang klinkers of diftonge nie.
2) Hierdie uitgange is onderworpe aan vokaalharmonie, d.w.s. in plaas van *a* kan 'n *ä* staan.

Die persoonlike voornaamwoorde van die eerste en tweede persoon kan weggelaat word aangesien die persoon deur die persoonlike uitgang eenduidig duidelik is.

Tye

Die teenwoordige tyd dui huidige of toekomstige aksies aan. Die *preteriti* wat vir historiese redes die imperfektum (onvoltooide verlede tyd) genoem word, maar eintlik 'n pretiritum is, dui die afgeslote verlede aan. Dit word reëlmatig met die tyduitgang *-i-* gevorm. Die uitgang is dieselfde as in die teenwoordige tyd.

- *puhun* (ek praat) – *puhuin* (ek het gepraat)

Die voltooide teenwoordige tyd (perfektum) dui op 'n handeling wat in die verlede plaasgevind het, of begin het, maar nog wat nog op die hede inwerk. Dit kom grootliks ooreen met die Engelse *present perfect*. Die voorverlede tyd of voltooide verlede tyd (plusquamperfektum) dui 'n handeling aan wat voor 'n vergelykingspunt in die verlede gebeur het. Die perfektum en plusquamperfektum word met 'n hulpwerkwoord *olla* (sein) en die verlede deelwoord gevorm.

- *olen puhunut* (ek het gepraat), *olet puhunut* (jy het gepraat) ens.
- *olin puhunut* (ek het gepraat gehad), *olit puhunut* (jy het gepraat gehad) ens.

Fins beskik nie oor 'n toekomende tyd nie. Toekomstige handelinge word met die teenwoorige tyd uitgedruk (*menen huomenna* "ek gaan môre", "ek sal môre gaan"). In die meeste gevalle is 'n duidelike temporale toekenning moontlik ten spyte van die gebrek aan 'n toekomende tyd, veral omdat dit dikwels uit die gebruik van naamvalle afgelei kan word (*luen kirjaa* "ek lees (tans) 'n boek", maar *luen kirjan* "ek sal 'n boek lees"). Om die toekoms duidelik aan te dui word daar deesdae soms volgens die Indo-Europese voorbeeld ook 'n beskrywing met die werkwoord *tulla* (kom) gebruik (*tulen menemään huomenna*).

Wyse

Die indikatief is die basis grammatikale wyse en word vir die uitdruk van die werklikheid gebruik.

- *puhun* (ek praat), *puhut* (jy praat) ens.

Die voorwaardelike wyse druk hipotetiese of voorwaardelike handelinge uit. Dit word deur die wyseaanduier *-isi-* gevorm.

- *puhuisin* (ek sou praat), *puhuisit* (jy sou praat)

Die imperatief is die bevelsvorm. Benewens die imperatief vir die tweede persoon enkelvoud en meervoud is daar ook 'n imperatief vir derde persoon enkelvoude en meervoude en die eerste persoon meervoud wat vandag selde in alledaagse taalgebruik voorkom.

- *puhu!* (praat!), *puhukoon!* (hy/sy praat!), *puhukaamme!* (laat ons praat!), *puhukaa!* (praat!), *puhukoot!* (sal u asb praat!)

Die potensiaalwyse dui 'n waarskynlike maar niebesliste handeling aan. In moderne spreektaal word dit baie selde gebruik. Dit word met die wyseaanduier *-ne-* gevorm.

- *puhunen* (waarskynlik/seker praat ek), *puhunet* (waarskynlik/seker praat jy) ens.

Lydende vorm

Anders as in Afrikaans en die meeste ander Indo-Europese tale behels die Finse lydende vorm (of passiewe vorm) nie die omkeer van die bedrywende vorm (of aktiewe vorm) nie. Dit is eerder 'n onpersoonlike vorm wat ooreenkom met die Afrikaanse gebruik van *mens* om nie na 'n spesifieke persoon te verwys nie. Dit verwys na 'n handeling sonder om die persoon wat dit uitvoer, te noem. Die lydende vorm kan as 'n soort "vierde persoon" gesien word.

Die aanduier vir die lydende vorm is *-(t)ta-*/*-(t)tä-*. Dit kom in alle tye en wyses voor:

Leidende tyd		
Tyd	**Fins**	**Afrikaans**
Teenwoordige tyd	*puhutaan*	dit word gepraat/mens praat
Imperfektum	*puhuttiin*	dit is gepraat/mens het gepraat
Perfektum	*on puhuttu*	dit is gepraat/mens het gepraat
Plusquamperfektum	*oli puhuttu*	dit was gepraat/mens het dit gepraat gehad
Kondisionaal	*puhuttaisiin*	dit sou gepraat word/mens sou dit gepraat het
Imperatief	*puhuttakoon!*	dit word gepraat!/mens praat!
Potensiaal	*puhuttaneen*	dit word graag gepraat/mens praat graag

Die geïmpliseerde onderwerp van 'n lydende sin moet altyd 'n mens wees. 'n Afrikaanse sin soos "die boom is omgewaai" kan nie in Fins in die lydende vorm vertaal word nie, want dit sou te kenne gee dat 'n groep mense die boom omwaai.

Infinitief

Fins het volgens verskillende menings tussen drie en vyf infinitiewe en 'n werkwoordelike selfstandige naamwoord (die getal infinitiewe wissel in verskillende grammatikas). Die 1ste infinitief (*puhua* "om te praat") kom met die Afrikaanse infinitief ooreen en is die basisvorm van die werkwoord. Die ander infinitiewe word deur verbuiging gevorm om talle tye en wyse in finale sinskonstruksies te vorm (byvoorbeeld *puhuessani* "terwyl ek praat", *puhumatta* "sonder dat ek praat", *olen puhumaisillani* "ek het amper gepraat" / "ek was naby daaraan om te praat" ens.).

Die werkwoordelike selfstandige naamwoord word met die agtervoegsel *-minen* gevorm en kan in alle naamvalle verbuig word. Dit kom ooreen met die Afrikaanse gebruik van 'n infinitief in 'n sin soos "om te praat is om nie te luister nie" waar die infinitief "om te praat" twee keer as selfstandige naamwoord optree.

Deelwoorde

In Fins is daar vier deelwoorde. Dit kom in twee tye voor (teenwoordige tyd byvoorbeeld gelyktydig en voltooide teenwoordige tyd byvoorbeeld voortydig) asook in die bedrywende en lydende vorm. Daarbenewens bestaan daar 'n agentdeelwoord wat die lydende verlede deelwoord vervang as die agent (die handelende persoon) genoem word.

Deelwoorde		
Tyd	**Fins**	**Afrikaans**
bedrywende teenwoordige deelwoord	*puhuva*	pratend
lydende teenwoordige deelwoord	*puhuttava*	om te praat
bedrywende verlede deelwoord	*puhunut*	het gepraat – enkelvoud
bedrywende verlede deelwoord	*puhuneet*	het gepraat – meervoud
lydende verlede deelwoord	*puhuttu*	gepraat
agentdeelwoord	*puhuma* + genitief of besitlike agtervoegsel	deur iemand gepraat

Ontkenning

Die ontkennende vorm word met die spesiale ontkenningswerkwoord *ei* en die onvervoegde werkwoordstam gevorm:

Ontkenning	
Fins	**Afrikaans**
(minä) en puhu	ek praat nie
(sinä) et puhu	jy praat nie
hän ei puhu	hy/sy praat nie
(me) emme puhu	ons praat nie
(te) ette puhu	julle praat nie
he eivät puhu	ons praat nie

Die ontkennende imperfektum word anders gevorm as die affirmatief, naamlik met *ei* en die bedrywende verlede deelwoord van die werkwoord. Die ontkennende perfektum en plusquamperfektum word deur die ontkenning van die hulpwerkwoord *olla* gevorm.

- *puhuin* (ek het gepraat – onvoltooid), *puhuimme* (ons het gepraat – onvoltooid) ens. – *en puhunut* (ek het nie gepraat nie – onvoltooid), *emme puhuneet* (ons het nie gepraat nie – onvoltooid) ens.
- *olen puhunut* (ek het gepraat), *olemme puhuneet* (ons het gepraat) ens. – *en ole puhunut* (ek het nie gepraat nie), *emme ole puhuneet* (ons het nie gepraat nie) ens.
- *olin puhunut* (ek het gepraat gehad), *olimme puhuneet* (ons het gepraat gehad) ens. – *en ollut puhunut* (ek het nie gepraat gehad nie), *emme olleet puhuneet* (ons het nie gepraat gehad nie) ens.

Met ontkenning van 'n imperatief staan die ontkenningswerkwoord in 'n spesiale imperatiefvorm *älä*.

- *puhu!* ((jy) praat!), *puhukaa!* ((julle) praat!) – *älä puhu!* ((jy moenie) praat nie!), *älkää puhuko!* ((julle moenie) praat nie!)

Om te hê

Daar is in Fins nie 'n ekwivalent van die Afrikaanse "om te hê" nie. In plaas daarvan gebruik 'n mens 'n konstruksie met die derde persoon enkelvoud van *olla* (om te wees) en die addesiewe naamval.

- *minulla on auto* (letterlik "by my is 'n motor": "ek het 'n motor")

Sintaksis

Woordorde

Die algemene woordorde in 'n Finse sin is onderwerp-werkwoord-voorwerp, wat Fins 'n SVO-taal maak. Die woordorde is egter in beginsel vry. Dit is egter ook nie arbitrêr nie, aangesien dit betekenisnuanses uitdruk. Nuwe inligting verskyn meestal aan die einde van 'n sin. Vergelyk die volgende sinne wat alamal beteken "Die hond het die man gebyt":

Woordorde		
Fins	**Letterlike Afrikaans**	**Verduideliking**
Koira puri miestä	Die hond het gebyt die man	
Miestä puri koira	Die man het gebyt 'n hond	
Miestä koira puri	Die man die hond het gebyt	Dit was die man wat die hond gebyt het (en niemand anders nie)
Koira miestä puri	Die hond die man het gebyt	(en nie 'n ander dier nie)
Puri koira miestä	Het gebyt die hond die man	Tog, die hond het die man gebyt (in die geval word 'n mate van twyfel uitgespreek of die hond die man gebyt het)
Puri miestä koira	Het gebyt die man die hond	Tog, *'n hond* het die man gebyt (in die geval word twyfel uitgespreek of die man deur 'n hond gebyt is)

Vrae

Daar is twee hoofmaniere om 'n vraag te vorm in Fins: deur 'n spesifieke vraagwoord of deur die agtervoegsel '-ko/kö' aan een van die woorde in 'n sin te las. 'n Vraagwoord word aan die begin van 'n sin geplaas en 'n woord met die vraagagtervoegsel word ook na die posisie geskuif. In ja/nee-vrae staan die werkwoord aan die begin van die sin en word dit met die vraagagtervoegsel -*ko*/-*kö* aangepas. As die vraag op 'n ander woord gefokus is, staan die woord saam met die vraagagtervoegsel aan die begin van die sin. Vraagwoorde word egter nooit saam met die vraagagtervoegsel gebruik nie. Vrae kon ook retories wees.

By die antwoord op 'n ja/nee-vraag word die Afrikaanse "ja" deur die herhaling van die werkwoord uitgespreek en die Afrikaanse "nee" deur die ontkennende werkwoord.

Vrae	
Fins	**Afrikaans**
Tuleeko Anna kesällä?	Kom Anna in die somer?
Annako tulee kesällä?	Is dit so dat Anna in die somer kom?
Kesälläkö Anna tulee?	Kom Anna *in die somer*? (of op 'n ander stadium)
Kuka tulee kesällä? Annako?	Wie kom in die somer? Anna?
Mikä tämä on?	Wat is dit?'
Tämä on kirja	Dit is 'n boek
Onko tämä kirja?	*Is* dit 'n boek?
Tämäkö on kirja?	Is *dit* 'n boek?'
Kirjako tämä on?	Is dit '*n boek*?
Eikö tämä ole kirja?	Is dit *nie* 'n boek *nie*?' (let daarop dat die '-kö' by die ontkenningswerkwoord aangelas word)

Onderwerp

Die onderwerp- en voorwerpkategorie word in Fins minder duidelik uitgedruk as in Afrikaans. Die onderwerp kan in die nominatief of partitief staan of kan geheel en al ontbreek. Die normale naamval vir die onderwerp is die nominatief.

- *Tyttö näki linnun* – Die meisie het 'n voël gesien

'n Partitiewe onderwerp kom voor in sogenaamde eksistensiële sinne ("daar is"-sinne) wanneer 'n onbepaalde hoeveelheid bedoel word.

- *Lasissa on maitoa* – In die glas is daar melk
- *Poikia juoksee pihalla* – Seuns hardloop in die hof

In sinne wat noodsaaklikheid uitdruk, staan die Finse uitdrukking wat ooreenkom met die Afrikaanse onderwerp in die genitief en word dit 'n datiefbywoord genoem, aangesien dit semanties met die datief ooreenkom. Die grammatikale onderwerp is die infinitief.

- *Sinun täytyy tehdä se* – Jy moet dit doen (letterlik "Jy is verplig dit te doen")

Generiese sinne wat in Afrikaanse meestal met die onpersoonlike "mens" of die formele onderwerp "dit" uitgedruk, het geen onderwerp nie.

- *Ulkona sataa* – Buite reën dit

Voorwerp

Die voorwerp kan in die akkusatief of in die partitief staan. Die voorwerp is altyd in die partitief as dit ontkennend is.

- *Ostin kirjan* (akkusatief) – Ek het die boek gekoop
- *En ostanut kirjaa* (partitief) – Ek het nie die boek gekoop nie

In affirmatiewe sinne het is daar twee keuses vir die naamval van die voorwerp. Die akkusatief druk 'n kwantitatiewe onbepaalde uit, terwyl die partitief gebruik word wanneer 'n onbepaalde of onbeperkte hoeveelheid bedoel word.

- *Juon kahvia* (partitief) – Ek drink koffie (onbepaalde hoeveelheid)
- *Juon kahvin* (akkusatief) – Ek drink 'n/die koffie (= ek drink 'n / hierdie koppie koffie)

Verder kan 'n aspekonderskeid uitgedruk word. In dié geval druk die akkusatief 'n perfektiewe of resultatiewe (afgeslote) en die partitief 'n imperfektiewe of irresultatiewe (nieafgeslote) handeling uit.

- *Mies ampui hirveä* (partitief) – Die man het op die elk geskiet
- *Mies ampui hirven* (akkusatief) – Die man het die elk geskiet

Bysinekwivalente

Die sogenaamde "bysinekwivalente" (Fins: *lauseenvastikkeet*)[7] behels kompakte infinitiewe of partisipiële konstruksies wat 'n bysin vervang. Die infinitief word in die proses verbuig en druk 'n temporale of modale (wyse) finale uiteindelike betekenis uit. Die onderwerp van die bysin kom in die genitief voor of kan as 'n besitlike agtervoegsel aangelas word.

- *Hän sanoo, että Pekka on sairas = Hän sanoo Pekan olevan sairas* – HY het gesê dat Pekka siek is
- *Syömme, kun olemme tulleet kotiin = Syömme tultuamme kotiin* – Ons eet wanneer tuis gekom het
- *Menin kauppaan, jotta saisin tuoretta maitoa = Menin kauppaan saadakseni tuoretta maitoa* – Ek het die winkel binne gegaan om vars melk te kry
- *Hän lähti ilman että huomasin = Hän lähti minun huomaamattani* – Hy het gegaan sonder om my op te merk

Woordeskat

Woordvorming

Fins het 'n ingewikkelde woordvormingstelsel deurdat van 'n enkele woordstam talle onderskeibare begrippe afgelei kan word. Die volgende woorde word byvoorbeeld almal van dieselfde woordstam afgelei: *kirja* ("boek"), *kirjain* ("letter"), *kirjaimisto* ("alfabet"), *kirje* ("brief"), *kirjasto* ("biblioteek"), *kirjailija* ("skrifsteller"), *kirjallisuus* ("literatuur"), *kirjoittaa* ("skryf"), *kirjoittaja* ("outeur"), *kirjoitus* ("skrif"), *kirjallinen* ("skriftelik"), *kirjata* ("boeke in dra"), *kirjasin* ("letter tik"), *kirjaamo* ("registrateur"), *kirjoitin* ("drukker"), en *kirjuri* ("skrywer").

Talle eindlettergrepe dra by tot woordvorming wat die woord in 'n spesifieke konteks plaas. In die voorbeeld hierbo beteken *-in* 'n werktuig, *-sto* 'n versameling, *-uri* 'n doelwit, byvoorbeeld 'n mens wat 'n (in die woordstam gegewe) aktiwiteit uitvoer en *-mo* 'n plek, waar 'n (in die woordstam gegewe) aktiwiteit uitgevoer word. 'n Verdere algemene lettergreep is die plekbeskrywende *-la*.

Deur werkwoordagtervoegsels kan talle betekenisnuanses uitgedruk word, byvoorbeeld: *nauraa* ("lag"), *naurahtaa* ("aflag"), *naureskella* ("vir homself lag"), *naurattaa* ("laat lag").

Neologismes

In Fins word eiewoorde oor die algemeen bo vreemde woorde verkies. Woorde vir nuwe begrippe word dikwels volgens die patroon van die bestaande woordeskat geskep (byvoorbeeld: *tietokone*, letterlik "kennismasjien" = "rekenaar", *puhelin* van *puhua* (praat) = "telefoon"). 'n Nasionale kommissie (*Kielitoimisto*), wat verantwoordelik is vir riglyne aangaande nuwe vreemde begrippe in Fins, en die media is daadwerklik betrokke by die skepping van nuwe woorde. Hierdie neologimes word algemeen aanvaar. Onafhanklike Finse neologismes wat gevorm word deur direkte fonetiese oorname van woorde uit vreemde tale raak deesdae soms ingeburger en eerder gebruik (byvoorbeeld *skanneri* vir aftaster van die Engelse *scanner* in plaas van die aanbevole *kuvanlukija*).

Leenwoorde

Daar bestaan in die Finse woordeskat ontlening uit duidelik onderskeibare tydperke. Historiese taalkundiges kan oeroue leenwoorde uitwys. So stam die Finse telwoord vir "100", *sata*, waarskynlik af van 'n oervorm van Indo-Iranees[9] en is dit verwant aan die Sanskrit-woord *śatam*. In die prehistoriese tyd, ongeveer 1000 v.C. het die voorvaders van die moderne Finne kontak met die Balte, Germane en Slawe gehad, uit wie se tale talle woorde oorgeneem is. Die klankwaarde van hierdie ou leenwoorde is baie keer beter in Fins bewaar as in die taal van oorsprong. So is die Finse *kuningas* nog so te sê identies aan die Germaanse oervorm **kuningaz*, terwyl die woord in hedendaagse Germaanse tale verder ontwikkel het (Afrikaans: *koning*, Duits *König*, Engels *king*, Sweeds *konung* of *kung*, ens.).

Die meeste van die leenwoorde in Fins kom egter uit Sweeds. Die huidige Finland het van die 12de eeu tot 1809 aan die Sweedse Koninkryk behoort. Gedurende hierdie tydperk was die adelstand Sweeds. Baie leenwoorde is uit Sweeds in Fins opgeneem, byvoorbeeld: *kuppi* (Sweeds. *kopp* "koppie") of die weeksdae *maanantai*, *tiistai* (Sweeds *måndag*, *tisdag*) ens. Ook leenvertalings soos die frase *ole hyvä* (soos Sweeds *var så god*, letterlik "wees so goed") vir "asseblief" is algemeen. In die betreklik kort tydperk waarin Finland aan Rusland behoort het, het Russies baie minder spore in die taal agtergelaat, veral omdat Russies nie die ampstaal was nie. Meer onlangs is leenwoorde ook uit Engels oorgeneem, hoewel minder as in tale soos Afrikaans of Duits.

Taalvorme

Omgangstaal

In Fins verskil die geskrewe en gesproke taal meer as in meeste ander Europese tale. Die onderskeid is in klank sowel as grammatikale aard. Die skryftaal word vir alle geskrewe teks gebruik; 'n uitsondering is informele korrespondensie soos e-pos en SMS-boodskappe. In gespreksituasies word daar in teenstelling hiermee byna uitsluitlik van die omgangstaal gebruik gemaak, buiten by besonder formele geleenthede. Die omgangstaal wissel volgens dialek, agtergrond, ouderdom en sosiale stand van die sprekers, maar ook by dieselfde persoon na gelang van die omstandighede.

Die Finse omgangstaal is in wese gegrond op die dialek van Helsinki, wat tot die algemene standaardtaal ontwikkel het.

Die belangrikste kenmerke van die omgangstaal is:

- Insluk van klanke: *mä oon* plaas van *minä olen* (ek is), *lukee* in plaas van *lukea* (lees)
- Gebruik van die onpersoonlike voornaamwoorde vir die derde persoon (enkelvoud *se*, meervoud *ne*) vir persone (in plaas van *hän*, *he*)
- In die eerste en tweede persoon word die persoonlike voornaamwoord meestal genoem: *mä kuulen* plaas van *kuulen* (ek hoor)
- Verlies van die besitlike agtervoegsels ten gunste van die genitief van die persoonlike voornaamwoorde: *mun auto* in plaas van *autoni* (my motor)

- Verskille in vervoeging: Vervanging van die eerste persoon meervoud deur die bedrywende konstruksie: *me mennään* in plaas van *me menemme* (ons gaan); Die derde persoon meervoud neem die vorm van die derde persoon enkelvoud aan: *autot ajaa* in plaas van *autot ajavat* (die motors ry)
- Voorkeur vir analitiese konstruksies: Bysinekwivalente word deur bysinne vervang: *kun mä olin tullut* in plaas van *tultuani* (wanneer ek gekom het); Die seldsamer naamvalle soos die abessief word deur voorsetsels vervang: *ilman rahaa* in plaas van *rahatta* (sonder geld)
- Afkorting veral in informele omstandighede: *telkkari* in plaas van *televisio* (televisie)

Dialekte

Die verskille tussen die Finse dialekte is redelik gering, hulle verskil byna uitsluitlik in uitspraak. Finse dialekte word verdeel in die Westelike en Oostelike hoofgroepe. Die klassifikasie van die Meänkieli-dialek wat in Noordwes-Swede in die Tornedal gepraat word, is omstrede. In Finland word dit meestal as 'n Peräpohjola-dialek gesien terwyl dit in Swede as 'n selfstandige taal geklassifiseer word en op skool as 'n skryftaal geleer word.

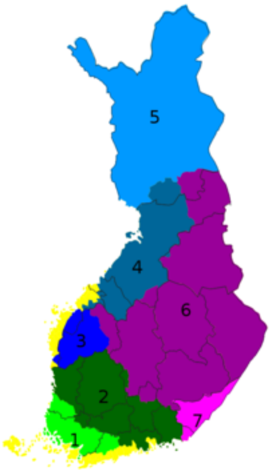

Verspreiding van dialekte in Finland en Anrainerstaaten (Situasie voor die Tweede Wêreldoorlog)

Wes-Finse dialekte (Die syfers verwys na die kaart langsaan.)

1. Suidwes-Finse dialekte in Varsinais-Suomi en Satakunta
2. Häme-dialekte in Häme
3. Suidoos-Botniese dialek in Suidoos-Botten
4. Middel- en Noordoos-Botniese dialekte in Sentraal- en Noordoos-botten
5. Peräpohjola-dialekte in Lapland, Tornedal en Finnmark

Oos-Finse dialekte

6. Savo-dialekte in Savo, Noord-Karelië, Sentraal-Finland en Kainuu
7. Suidoos-Finse dialekte in Suid-Karelië en voor die Tweede Wêreldoorlog op die Kareliese Landengte

Die belangrikste onderskeid tussen die Westelike en Oostelike dialekte is die hantering van die skrifspraaklike *d*. In die Wes-Finse dialekte is die klank meestal deur *r* of *l* vervang (*tehrä* in plaas van *tehdä*), in die Oos-Finse dialekte het dit verdwyn (*tehä*). In die Suidwestelike dialekte val klinkers dikwels weg veral by woorduitgange (byvoorbeeld *snääks* in plaas van *sinäksi*), terwyl in die Oostelike dialekte klinkers ingevoeg word (byvoorbeeld *kolome* in plaas van *kolme*). Die Oostelike dialekte het gepalataliseerde konsonante (byvoorbeeld *vesj* in plaas van *vesi*).

Taalvoorbeeld

'n Berig wat op 10 April 2008 in die Oulu dagblad *Kaleva* verskyn het, word hieronder as voorbeeldteks verskaf[10] met die oorsponklike teks, fonetiese klankskrif, interlineêre vertaling en Afrikaanse vertaling:

- Sin 1:

Fins	*Turhan*	*aikaisin*	*talvihorroksesta*	*herännyt*	*siili*	*kierteli*	*kajaanilaisen*	*omakotitalon*	*pihamaalla*	*myöhään*	*keskiviikko*
Foneties	[ˈturhɑn	ˈɑi̯kɑi̯sin	ˈtɑlvi ˌhɔrːɔksɛstɑ	ˈhɛræn:yt	ˈsiːli	ˈkiɛrtɛli	ˈkɑjɑːnilɑi̯sɛn	ˈɔmɑkɔti ˌtɑlɔn	ˈpihɑ ˌmɑːlːɑ	ˈmyœhæːn	ˈkɛskiviːk ˌiltɑnɑ]
Interlineêre vertaling	Oormatige	vroeg	winterslaap-uit	wakker word	krimpvarkie	sirkel	Kajaanier	'n familiehuis	hof-op	laat	Woensdag
Afrikaans	'n Krimpvarkie wat voortydig uit sy winterslaap wakker geword het, het Woensdagaand laat in die binnehof van 'n woning in Kajaani rondgehardloop.										

- Sin 2 en 3:

Fins	*Sen*	*jälkiä*	*näkyi*	*marjapensaiden*	*ympärillä.*	*Tuoreessa*	*lumessa*	*jälkiä*	*pystyi*	*seuraamaan.*
Foneties	[ˈsɛn	ˈjælkiæ	ˈnækyi	ˈmɑrjɑˌpɛnsɑi̯dɛn	ˈympæril:æ	ˈtuɔrɛːsːɑ	ˈlumɛsːɑ	ˈjælkiæ	ˈpystyi̯	ˈsɛu̯rɑːmɑːn]
Interlineêre vertaling	Sy	spore (partitief)	was sigbaar	bessiebosse (genitief)	daarom.	Vars-in	sneeu-in	spore (Part.)	kon	volg.
Afrikaans	Sy spore kon om die bessiebosse gesien word. In die vars sneeu kon 'n mens die spore volg.									

- Sin 4:

Fins	*Siili*	*pyrki*	*koiran*	*häkkiin,*	*josta*	*siilit*	*käyvät*	*usein*	*napsimassa*	*ruoan*	*muruja.*
Foneties	[ˈsiːli	ˈpyrki	ˈkɔi̯rɑn	ˈhækːiːn	ˈjɔstɑ	ˈsiːlit	ˈkæyvæt	ˈusɛi̯n	ˈnɑpsimɑssɑ	ˈruːɑn	ˈmurujɑ]
Interlineêre vertaling	Krimpvarkie	het gestreef	hond se	hok-binne-in,	waar-uit	krimpvarkie (meervoud)	gaan	gereeld	gaps-in	eet	krummel (Part. Meervoud.)
Afrikaans	Die krimpvarkie het probeer om in 'n hondehok te kom waaruit die krimpvarkies gereeld koskrummels gaps.										

- Sin 5:

Fins	*Siili*	*nähtiin*	*viipottamassa*	*lehtikompostille*	*päin,*	*jonne*	*se*	*toivottavasti*	*meni*	*takaisin*	*nukkumaan.*
Foneties	[ˈsiːli	ˈnæhtiːn	ˈviːpɔtːɑmɑsːɑ	ˈlɛhti ˌkɔmpɔstilːɛ	ˈpːæi̯n	ˈjɔnːɛ	ˈsɛ	ˈtɔi̯vɔtːɑvɑsti	ˈmɛni	ˈtɑkɑi̯sin	ˈnukːumɑn]
Interlineêre vertaling	Krimpvarkie	is gesien	waggel-in	loofkompos-na	heen,	waarheen	dit	hopelik	gegaan het	terug	om te slaap-na.
Afrikaans	Die krimpvarkie is gesien waar hy in die rigting van 'n komposhoop waggel waar hy hopelik na sy slaap teruggekeer het.										

Verwysings

1. "Ethnologue: Languages of the World, Seventeenth edition, Finnish" (http://www.ethnologue.com/language/fin) (in Engels). Ethnologue. Geargiveer (https://web.archive.org/web/20200430093009/https://www.ethnologue.com/language/fin) vanaf die oorspronklike op 30 April 2020. Besoek op 1 April 2016.
2. Jacek Fisiak, Raymond Hickey, Stanisław Puppel, Language History and Linguistic Modelling: A Festschrift for Jacek Fisiak on His 60th Birthday, Contributor Jacek Fisiak, Uitgegee deur Walter de Gruyter, p831, 1997, ISBN 3-11-014504-9, 9783110145045
3. Fins is een van die amptelike minderheidstale van Swede
4. О государственной поддержке карельского, вепсского и финского языков в Республике Карелия (http://gov.karelia.ru/Legislation/lawbase.html?lid=1751)
5. Wendt, Heinz F. (red.): *Das Fischer Lexikon – Sprachen*. Frankfurt am Main: Fischer Taschenbuch Verlag 1977, bl. 92–93
6. Lauri Hakulinen: *Suomen kielen rakenne ja kehitys.* Helsinki 1941.
7. bysinekwivalente: Engels: *clause equivalents*, **Fins**: *lauseenvastikkeet*, Estnies: *lauselühendid* of Duits: *Satzentsprechungen* sien Kielitieteen asiasanasto (http://kaino.kotus.fi/www/verkkojulkaisut/asiasanasto.html) 'n versameling terminologie in Fins, Engels, Estnies en Duits, besoek op 2 Januarie 2008
8. Panu Mäkinen: *Adverbialkasus. (http://www.cc.jyu.fi/~pamakine/kieli/suomi/sijat/sijatadverbide.html)*
9. Asko Parpola: *The Nāsatyas, the Chariot and Proto-Aryan religion. (http://www.helsinki.fi/~aparpola/jis16-17.pdf)* in: *Journal of Indological Studies.* 16–17.2004–2005, bl. 39 (pdf).
10. Kaleva.plus.pohjois-suomi: *Siili heräsi turhan aikaisin Kajaanissa* (http://www.kaleva.fi/plus/juttu722308_page0.htm)

Eksterne skakels

- Wikimedia Commons het meer media in die kategorie Fins.
- Wikiwoordeboek het 'n inskrywing vir Fins.

v · t · e (https://af.wikipedia.org/w/index.php?title=Sjabloon:Tale_van_Finl **Tale van Finland**

Amptelike tale	Fins · Sweeds
Minderheidstale	Karelies · Romani (Fins-Kalo) · Samies (Noord-Samies · Inari-Samies · Skolt-Samies) · Tartaars (Wes-Tartaars)
Gebaretale	Finse gebaretaal · Finland-Sweedse gebaretaal

v · t · e (https://af.wikipedia.org/w/index.php?title=Sjabloon:Tale_van_Swe **Tale van Swede**

Amptelike taal	Sweeds
Minderheidstale	Fins · Meänkieli · Samies (Suid-Samies · Ume-Samies · Pite-Samies · Lule-Samies · Noord-Samies) · Romani (Fins-Kalo) · Skandinawiese Romani · Jiddisj
Gebaretale	Sweedse gebaretaal

Sien ook: Amptelike minderheidstale van Swede

v · t · e (https://af.wikipedia.org/w/index.php?title=Sjabloon:Tale_va **Amptelike tale van Rusland**

Federale taal	Russies
Amptelike tale van deelgebiede	Abazyns · Adigies · Agoelies · Altaïes · Awaars · Azerbeidjans · Basjkiers · Boerjaties · Chakasies · Darginies · Erzja · Ingoesjeties · Jakoeties · Kabardies · Kalmikies · Karatsjai-Balkaries · Komi · Krim-Tataars · Koemikies · Lakies · Lesgies · Mari · Moksja · Nogai · Oedmoerts · Oekraïens · Osseties · Roetoelies · Tabasaraans · Taties · Tartaars · Tiwaans · Tsachoeries · Tsjetsjnies · Tsjoewasjies
Tale met amptelike status	Chanti · Dolganies · Eweens · Ewenkies · Fins · Joekagiers · Karelies · Kasaks · Komi-Permjaaks · Mansi · Nenets · Selkoeps · Tsjoektsjies · Wepsies
Alfabette	Cyrilliese alfabet · Russiese braille

Normdata GND: 4124978-1 (https://d-nb.info/gnd/4124978-1) · NDL: 00563216 (https://id.ndl.go.jp/auth/ndlna/00563216)

Ontsluit van "https://af.wikipedia.org/w/index.php?title=Fins&oldid=2206757"

Die bladsy is laas op 15 Junie 2020 om 22:18 bygewerk.

Die teks is beskikbaar onder die lisensie Creative Commons Erkenning-Insgelyks Deel. Aanvullende voorwaardes kan moontlik ook van toepassing wees. Sien die Algemene Voorwaardes vir meer inligting.